

Posudek vedoucího na diplomovou práci Františky Dvorské „Filmy s romským přízvukem“: Současný stav romské kinematografie a její perspektiva

Slečna Dvorská si zvolila téma romského filmu, které může být – a bývá – pojato zpracováno nejrůznějšími způsoby. Dvorská si to uvědomuje a začíná tedy diskusí o tom, co vůbec pojmut jako látku a jakým způsobem ji interpretovat. Zvolila řešení, které je velmi přínosné, a zdá se, že v něm zúročila filmologickou, ale i romistickou průpravu. Sympatické je i to, že se (nejen v zájmu neopakování formulací) snaží nevhodně zavedený český termín „kinematografie s přízvukem“ nahrazovat alespoň občas termíny odvozenými od slova akcent.

Rozsah práce je skoro o polovinu větší než požadované minimum, ale nic v ní není navíc, rozsah si nadiktovala sama látka. Úroveň práce a zároveň pokud možno vyčerpávající zmapování tématu si přímo říkají o publikaci (po odstranění různých nedokonalostí, které budou zmíněny).

Nyní tedy k nedostatkům, způsobeným nedostatkem času na zapracování připomínek:

1) Autorka při poměrně širokém pojetí romské kinematografie příliš ve výčtu opomíjí i ve výčtu romské klipy na youtube a jiných serverech, a rovněž romské televize. Zařazuje obojí až do závěrečné kapitoly o perspektivách romského filmu, což je poněkud alibistické. Seriál České televize Ptáčata, v němž jsou použity dokumentární záběry točené samotnými romskými dětmi, není zmíněn vůbec, byť by se o jeho zařazení dalo diskutovat.

2) Diskuse interpretačního rámce v rámci obecné filmologie by měla být širě založena a výběr odůvodněn. Takhle práce poněkud vzbuzuje dojem, že autorka četla hlavně texty Hamida Naficyho.

3) K pasáži o oblibě neherců a vlastním herecké účasti režisérů (s.16): Je to skutečně jen „oblíbené“, nebo jde trochu i o nouzové řešení – v požadovaných generacích bývá nedostatek zkušených herců daného původu?

4) Při výčtech dokazujících že romští režiséři spolupracují se stejnými týmy (s.41), od realizačního týmu až po herce, není dostatečně zdůrazněna paralela s řadou majoritních filmařů. To pak na s.42 pokračuje ne příliš přesvědčivou tezí o kolektivnosti romského filmu.

5) Na s.44 v důvodech o neobsazování romských rolí profesionálními herci chybí zmínka, že režiséři často nepátrají po světě po romských profesionálech, ale hledají primárně co nejjednodušší řešení doma, mnozí jistě ani nevědí například o divadle Pralipe, nýbrž pracují se stereotypním castingem – v Česku obsazují většinou Ladislava Goralu nebo hledají jiné romské neherce, v lepším případě (Vihanová) sáhnou po hercích slovenského Romathanu.

6) Je naprosto zřejmé, že při vypuštění takto vysokého množství kopií filmů Tonyho Gatlifa do oběhu, by sály zely prázdnotou (s.57) – toto tvrzení je příliš samozřejmé. Samozřejmě by to chtělo nějaký marketing, ale sám jsem byl svědkem jednoho filmového představení navštíveného Romy z Libně (kde žila jedna z neherckých představitelk) divadelní představení Pralipe navštíveného a silně prožívaného Romy ze Smíchova.

7) V práci chybí nabízející se otázka po vzájemném pocitu sounáležitosti romských filmařů, znalosti ostatních děl, vzájemné reakce a navazování, existence romské filmové kritiky apod., které jsou z určitého pohledu důležitou charakteristikou národní kinematografie. V tomto smyslu pak není veden ani jinak přínosný oddíl týkající se perspektiv. Tím přeci jen chybí pointa a práce by tak pro případnou publikaci potřebovala ještě dointerpretovat.

Pokud se bude diplomantka dobře hájit, myslím, že by si přesto zasloužila známku „výborně“.

V Praze dne 18.9.2011

PhDr. Jan Červenka